

Dnevne vesti.

— **Tolmač italijanskega in nemškega jezika.** Za tolmača italijanskega in nemškega jezika pri okrajnem sodišču v Ptuju je imenovan okrajni glavar pri uradu sreskega poglavarja v Ptuju Rafael Mahnič.

— **Kredit za razstave in veselojme.** V poljedelskem ministruvstvu se posvetojuje o razdelitvi kreditov za razstave in veselojme v tekočem letu. Upajmo, da ljubljanski veselojme ne bo več tako zapostavljen, kakor je bil doslej.

— **Dražba lovov.** Lovska pravica krajevne občine Jesence se bo odajala 2. marca ob pol 10 v prostorih sreskega poglavarja v Mariboru desni breg v zakup do 31. marca 1929. — 13. februarja se bo oddajala pri sreskem poglavarju v Lidi Lovska pravica občine Kalovrata in sicer za dobo od 16. januarja 1929 do 31. marca 1934.

— **Dolgotvi prometnega ministruva za prevoz.** Poleg pasivne bilance v dohodkih dolguje prometno ministruvo privatnim prometovnikom okrog 100 milijonov, državnim pa 60 milijonov Din. To zelo škoduje naši prometovni industriji, ker podjetja ne morejo povečati produkcije. Vršila so se pogajanja, da bi prometno ministruvo plačevalo vsaj obresti od dolga, toda to zahtevno je ministruvo odločno odklonilo.

— **Tudi v Zagrebu primanjkuje kuriva.** Največje zagrebške trgovine z drvmi in promogom so večinoma že izpraznile svoje skladišča in tudi javne ustanove so že porabile vse zaloge. Zato so srednje šole deloma že zaprte, druge se pa v kratkem zapro. Če mraz ne bo kmalu polenjal. Tudi vse meščanske šole so ostale brez kuriva in jih bo treba zapreti. Mestna elektrarna je dala za šole 8 vagonov kuriva, ki je bilo pa v nekaj dneh porabljeno. Zagreb stoji pred kritičnim položajem in če mraz ne bo kmalu polenjal, nastane v javnem življenju splošen zastoj.

— **Strahoviti snežni meteži v Senju.** Iz Senja poročajo, da divjajo zadnje dni strahoviti snežni meteži. Burja podira dimnike in odnaša strehe tako, da se nihče ne upa iz hiše. Pamik »Starčević« je občital v ledu in se ne more ganiti. Debele ledene plošče so tako poškodovale neko jadrnico, da je nevarnost, da se potopi. Temperatura je padla na — 19.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da se vreme še ne bo spremenilo. Mraz še vedno pritiska in nobenega upanja ni, da bi v kratkem odjenjal. Poleg tega smo dobili nov sneg, ki ga je zapadlo v Ljubljani in bližnji okolici 8 cm. Včeraj je bilo v vseh krajih naše države oblačno in povsod je snežilo. Največ snega je zapadlo v Ljubljani, pa tudi v Beogradu je močno snežilo. Celo v Splitu so dobili sneg. Maksimalna temperatura je znašala včeraj v Splitu — 2, v Skoplju — 6, v Zagrebu — 12, v Ljubljani — 13,9, v Mariboru — 15. Davi je bilo v Splitu — 6, v Skoplju — 12, v Zagrebu — 15, v Ljubljani — 17,2, v Beogradu — 20, v Mariboru — 21 stopinj. Barometer je kazal davi v Ljubljani 758 mm. To priča, da bo še snežilo.

— **Smrtna kesa.** Danes je umrla v Ljubljani poselnica in trgovka ga. Pavla Zornan, roj. Finžgar. Pokojna je bila plemenita, splošno priljubljena žena. Pogreb bo v petek ob pol 16. iz Sv. Florijana ulice št. 28. — Davi je umrl v Ljubljani g. Jakob Kunc iz znane ljubljanske rodbine. Pogreb bo jutri ob pol 16. iz hiše žalosti Za gradom št. 4. Blag jima spomin! Teško prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— **Spreten žepar v Sarajevu.** Iz Sarajeva poročajo, da je letošnje predpustno rajanje zagnel neki zelo premeten žepar, ki se je pridno udeleževal na vseh maskeradah in veselicah. Sarajevska policija je dobivala dan za dnem prijave o drznih žepnih tatvinah na veselicah. Žepar je praznil najraje žepa iz vinjenih veseljakov. Na zadnjem balu, ki ga je priredilo društvo »Cvijetu Zuzorić«, je žepar zupet poskusil svojo srečo. Nekemu natakaru je izginilo 800 Din. Gardoberberju je izginila tudi večja vsota denarja, ki jo je imel v predalčku. Nekemu gostu je izginila denarnica z 200 Din. Baš ta gost je opazoval že na drugih prireditvah nekoga mladeniča, ki se mu je zdel zelo smuljiv, čeprav je bil v smokingu in lakastih čevljih. Ker je bil sam krtev drznega žeparja, je obvestil policijo in ji dal popis smuljivega mladeniča. Policija je žeparja aretirala. To je neki Saleh Mostarac, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi žepnih tatvin. Denar, ki ga je pokradel iz žepov veselih gostov, so našli pri njem.

— **Strasna smrt 80letnega berača.** Včeraj popoldne so našli v Petrovi ulici v Zagrebu starčka, ki je od mraza onemogel in občital v snegu. Bil je že tik pred smrtjo. Policijci so stražnika, ki je berača odvedel na stražnico, kjer je prišel k sebi. Po beraču je kar mrgolelo uši. Celo za nohti so se mu vgnezdile. Obleden je bil v čunje, ki so že skoro zgubile. Starca so odpeljali v razkuževalnico, ker so ga razkužili in mu dali novo obleko. Ker ni bil bolan, ga niso mogli sprejeti v bolnico, temveč so ga odpravili nazaj na policijo. Piše se Ivan Stanjaški, rojen 1849 v Sv. Jani. To je že tretji nesrečnik, ki ga je našla policija vsuga ušivega in zamernarjenega v mestu. Prvi je bil borač, ki je umrl na podstrežju neke hiše v Dugi ulici in ki so ga uši grizle že več let, druga je bila neka pijanka, ki je nesadoma umrla v policijskem zaporu in je bila tudi vsa ušiva.

— **Povzročitelj teške železniške nesreče pred sodiščem.** Včeraj se je vršila v Zagrebu glavna razprava v zadevi teške železniške nesreče, ki se je pripetila 10. oktobra pri Sv. Nedelji. Ta dan je trčil avtobus trde »Trapez« v tovorni vlak samoborske vidualne železnice. Lokomotiva se je prevrnila in potegnila za seboj tudi nekaj vagonov, ki so se razbili. Nesrečo je zakrivil šofer Dragotin Šafar, ki je bil obsojen na 1 leto težke ječe.

— **Pri prehlajenju, hripju, vnetju vrata, oteklinih bezgavk, živčnih bolečinah, trganju po uših, stori dobro, da po kupčice prirodne grenčice »Franz-Josef« skrbitmo za vsakoda-**

njo izpraznitiev črevesa. Po sodbah vseučilskih klinik se odlikuje voda »Franz-Josef« z zanesljivim učinkom pri prijetni rabi. Dobi se v vseh lekarnah, dragerijah in specerijskih trgovinah. 1-L

Iz Ljubljane

— **Ij Najemnine v ljubljanskih mestnih hišah.** Pod tem naslovom približno g. Golmajer v »Slovenec« neresničen napad na mojo osebo. Odgovarjam mu zadržaj, ker se jaz s človekom, ki se je tajvil v javni seji, da zastopa samo pristaše svoje stranke in ki se ne sramuje gledati v privatna pisma in še leta objavljati, ne bom prepisal. Ko sem svedel za neosnovani napad, sem šel v stanovanski urad in sem vprašal gospodično uradnico in gospoda Tavčarja, kdo je dal moja privatna pisma g. Golmajerju, da bom zahteval disciplinarno preiskavo. Ko sta mi oba potrdila, da je g. Golmajer sam, valje opozorilo, da je to moja privatna last, stikal skrivaj po privatni korespondenci, je bila za me stvar v redu in tudi sodba o g. Golmajerju gotova. Koliko je pisem bral in katere, je zame brezpredmetno. Vsekakor je moral videti poleg od njega navedenih priporočil tudi razna priporočila od prvih velikov SLS. Izjavljam še enkrat, naj mi dokaže, da sem samo v enem slučaju pri sebah postopal pristransko, odnosno po njegovem načelu samo v interesu tistih, ki so me volili. Kar se tiče stanovanj na Poljanah izjavljam še enkrat, da kolikor je meni znano, še ni oddano nobeno stanovanje in tudi jaz nisem podpisal do sedaj še nobenega predloga, komu aj se ista oddajo. S tem je za me polemika s g. Golmajerjem končana. — Anton Likozar.

— **Ij Mestna občina ljubljanska je preskrbela sobojevniku blagopolnojnega kralja Petra g. Aleksandra Tomana stanovanje v Rožni dolini, Cesta IV, 3.**

— **Ij Radi obolostni gospe Franje dr. Tavčarjeve se bo Ejanaka, napovedana za četrtak 14. tm., vršila šele 14. marca.**

— **Ij Glodalška uprava opozarja,** da je začetek nocojšnje operne predstave točno ob pol 20. in ne kakor je pomotoma javljeno na čelu opernega repertoarja v »Jutru« ob 20.

— **Ij Člani članice in vsi naši prijatelji!** Pust bo končal na isti način kot lansko leto. Prideji vsi vb 8. uri zvečer. 130-n

— **Fotoaparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana Stari trg 9. 581T**

— **Ij Za naše deca!** Pravilno pripoveduje god. Vida Juvanova, članica nar. gledališča jutri v četrtak, 14. t. m. ob 17. popoldan v beli dvorani hotela Union. Vhod: Franciškanska ulica 2 brez dvorišča. K mnogobrojni udeležbi vabi. A. Tenac. 1201n

— **Ij Udrašenoj Jugosl. inženjerjev in arhitektov ima prijateljski sestank v petek 15. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Zvezica« 128-n**

— **Členstvo v mladno opozarja** na inventurno prodajo ostanokov parov čevljev osobito malih številk po znatno nižjih cenah dokler zaloge traja. v trgovini PEKO, Ljubljana, Aleksandrova cesta. 131

Iz Celia

— **c Manjši požar v stanovanju.** V stanovanju odvetnika dr. Karlovška v Cankarjevi ulici 9 je nastal v ponedeljek točno o polnoči manjši požar, ki je bil s pomočjo gasilcev in policijskih stražnikov kmalu pošteno o polnoči se je prebudi v svoji postelji nečak dr. Karlovška, pravni praktikant Janko Karlovšek. ki je takoj nato tudi že opazil, da svigajo iz stropa večji plameni, pomešani z gostim, duševim dimom. O požaru je takoj obvestil dr. Karlovška, ki je javil nevarnost službovajočemu stražniku, ta pa gasilnemu društvu. Predno so pa prispele gasilce iz gorečee stanovanje, sta dva policijska staršnika skoraj popolnoma pogasila ogenj. Vnel se je stropni tram radi prevleke bližine dimnika, iz katerega je puhtela močna vročina. Celokupna škoda znaša približno 5400 Din.

— **c Velikodušen dar.** Predvčeršnjim smo poročali o slepi beračici Elizabeti Ogrinškovi, ki vzbula s svojim celodnevničnim beračenjem na tem neznanem mrazu in na enem in istem kraju splošno sočutje. Našla so se pa že usmiljena srca ki so se v svojem veselju spomnila uboge slepe strote, ki prežeba za svoj obstanek vsak dan od ranega jutra do pozne noči na vogalu Benjaminovih in Gregorčičeve ulice. Gospa Vahterjeva iz Celia je nabrala med veselimi svati na poroki Loibnerjev preteklo nedeljo znesek 90 Din, ki jih je oddala v celjski podružnici »Jutra«, da jih ta odda slepi, onemogli in zmrzujoči stroti. Posnemajte lep vzgled in pomagajte slepi starki!

— **c Dvakrat grešil v petih minutah.** Predvčeršnjim je bil artilerijec v Razlagovi ulici 17-letni Franc K. delavec v Westnovi tovarni, stanujoč v Pečovniku, ker je pri belem dnevu opravil svojo potrebo v Razlagovi ulici poleg kočodora. Stražniku je pa povedal tudi napačno ime. Tako je v kratkih petih minutah dvakrat grešil in bo moral dati radi tega odgovor pred paragrafom.

— **c Srečke Državne razredne loterije za III. razred so že dospela in se dobe ostro-ma obnove v podružnici »Jutra« v Celju.** Zrebanje se vrši 5. marca t. l.

— **c Pustni torek je potekel v Celju** razmeroma zelo mirno in poveljno. Popoldne se je radi hudoga mraza in ostre burje, ki je pihala neprebrnoma, pojavilo na celjskih ulicah le nekaj našenjenih otrok. Otroška maskerada, ostroma mladeniški korzo, ki ga je nameravalo prirediti za našo mladino popoldne v Celjskem domu takojšnje Otopševalno društvo, je morala žal iz različnih nepredvidenih vzrokov odpasti. Popoldne se je vozilo z avtomobilom po mestnih ulicah več splošno pozornost vabujočih mask, ki so vabile z velikim občano izvrženim lepokom na večerovo prireditiev Otopšev. društva, ki je lepo uspela.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Odrezana pasja glava živela nad tri ure

Senzacionalni eksperimenti dveh ruskih učenjakov. — Umreti more samo to, kar je živelo.

Kaj je življenje? Kje je meja med življenjem in smrtjo? Ali se konča življenje nenkrat ali traja ta proces delj časa? Vsa ta vprašanja se vsiljujejo človeku, ko čita o senzacionalnih poizkusih ruskih učenjakov S. Brjuhonenka in S. Čečulina, katerima se je posrečilo ohraniti pri življenju odrezano pasjo glavo. Slične poizkuse so delali učenjaki že pred dobrimi 40 leti in sicer na ta način, da so napeljali v odrezano pasjo glavo iz druge živali tok sveže krvi in glava je čez nekaj sekund kazala znake življenja. Ruskima učenjakoma se je na posrečilo s pomočjo posebnih instrumentov ohraniti odrezano pasjo glavo pri življenju tri in pol ure.

Učenjaka sta sestavila aparat, ki sta ga nazvala »srčni stroj«. Glavni del aparata so črpalke na električni pogon, ki vzdržujejo obtok krvi namesto srca. Z glavo ostanejo spojena pljuča, v kateri se dovaja umetnim putem zrak tako, da obnavljajo kisik v krvi. Kri je pripravljena tako, da se ne strdi, kar sta učenjaka dosegla s tem, da sta ji primešala preparat germanina. Važno je bilo, da bi šel tok krvi skozi glavno nepretroma. V trenutku, ko so bile glavne žile prerezane in ko je bila pretrgana zveza s srcem, je moral takoj nastopiti srčni stroj. S komplicirano operacijo pod narkozo se je posrečilo tudi to. Stroj je funkcioniral brezhibno. V glavo je tekla iz pljuč sveža rdeča kri. iz glave pa je otekala temna, kar dokazuje, da so se vršili v glavi isti procesi, kakor v glavi, ki se še drži trupla.

Glava je ležala na krožniku in je bila najprej v narkozi. Pa tudi pri tem je zadostovalo dotakniti se očesa, da so se trepalnice premikale. Naenkrat je pa narkoza izginila, oči so se odprle in bile so take, kakor da je pes živ. Glava

je migala tudi z ušesi. Učenjaka sta dražila sluznice v nosu in cela glava se je začela tako močno gibati, da sta jo morala trdno držati na krožniku in da bi bile kmalu padle iz nje cevi, po katerih je tekla v njo kri. Glava je odprla usta in pokazala zobe, kakor da bi hotela ugrizniti ali zalajati. Najbrž so videli tudi oči, kajti čim sta učenjaka prižgala električno svetilko, so se oči zaprle. Če sta položila na jezik odrezane pasje glave karkoli, kar ima prijeten okus, se je začel jezik krčiti. Pač pa je glava s slastjo požirala kosčke sira ali mesa, ki so pa seveda padli skozi prerezani goltanec.

Kaj sledi iz teh zanimivih poizkusov? Ali gre za podaljšanje življenja? Važno je bilo, da je končno tudi odrezana glava poginila in da je kazala pri tem tipične znake umiranja. Usta so se široko odprla, dakor bi se glava dušila, zenice so se razširile, oči so postale steklene. Brjuhonenko je napisal o poizkusih z odrezano pasjo glavo obširno razpravo, v kateri pravi med drugim, da more umreti samo to, kar je živelo.

Učenjakoma se je posrečilo s pomočjo srčnega stroja vrniti življenje tudi glavam, ki so med operacijo poginile. Celih 30 minut ni kazala glava nobenega znaka življenja, naenkrat je pa oživila. Tu se vsiljuje vprašanje, kje je meja med življenjem in smrtjo? Ali bi ne bilo torej mogoče vrniti s posebnimi aparati življenje mrtvemu telesu, v katerem še niso mrtve vse celice? Smrt je najbrž spočetka vedno samo dozdevna in šele pozneje preide v resnično smrt. Poleg teh osnovnih problemov se do dolo morda rešiti še celo vrsto specialnih vprašanj, zlasti kar se tiče prehrane možganov. Nedvomno so poizkusi ruskih učenjakov velikega pomena za metodiko fiziologije.

Pri 140 let starem možu na Kavkazu

Francoški publicist Barbusse ovišuje svoje vtise s Kavkaza, kjer je posetil 140 letnega Nikolaja Šapkovskega. — Kavkazci so sploh zdravi in žilavi.

Posetiti najstarejšega človeka na svetu, ki je nedvomno N. Šapkovski, ni tako lahko, kakor bi človek mislil. Ta zanimivi stavec živi visoko v gorah v Abhaski republiki na Kavkazu. Pred dvema letoma ga je posetil češki novinar ing. J. Šrom. Zdej, ko je star Šapkovski že 140 let, ga je posetil znani francoski pisatek Henry Barbusse, ki popisuje svoje vtise v francoski reviji »Le Monde«. Iz njegovega pripovedovanja o najstarejšem možu na svetu posnemamo nekatere zanimive podrobnosti:

Žilavost Kavkazcev

140 let — svetovni rekord svoje vrste, piše Barbusse. V Abhaziji vam pa često pokažejo moža ali ženo, staro 90, 100, 105 ali še več let. Tu ni nič posebnega srečati sključnega sivosega starčka, ki vam pokaže drugega starčka in pove, da stoletna starost med kavkaškimi plemeni ni nič posebnega. Nikolaja Andrejevča Šapkovskega pa poznajo vsi kot najstarejšega moža. Rad bi bil videl to staro grčo in zato sem prošil abhasko vlado, naj mi da na razpolago kako prometno sredstvo, kajti pot v kavkaške gore je zelo naporna. Član sovjeta Gogeoia, sam častiljiv stavec z dolgo sivo brado, mi je odgovoril, da bi rad povabil Šapkovskega v Suhum, da se pa bolj, da bi pripeljali mrtvega. Pot je namreč dolga in nevarna. Od Tebelde do Lati je 30 km in te poti brez žilavega kavkaškega konja ni mogoče prehoditi. Meni in mojim sopotnikom je dala vlada na razpolago konje in tri miličnike kot vodnike. Termin se je že, ko smo prispehli v Lati. Ker se je bližala noč, smo sklenili tu prenočiti in jutraj nadaljevati pot.

Sege in običaji

Naselbina Lati živi patrijarhalno in gostoljubno življenje. Stanovalci hiše, v kateri smo prenočili, so sedeli okrog ognja, ki je plapolal kar na tih velike izbe. Peči sploh ni bilo in gost dim je zakrival strop. V izbi ni bilo nobenega

pohištva, izvzemši skrinjo in nekaj lesenih klopi, pač pa je bilo mnogo kur, ovac in celo muha, privezana k steni. Nas pa niso sprejeli v izbi, temveč v sosedni manjši čumnat s kamnito štukaturo. Na steni smo videli nekako staro trgovsko firmo s tipičnim gruziškimi motivom. V tej hiši so vladale še stare šege in običaji. Gospodar je bil srednje premožen kmet. Zvedeti smo hoteli točno ime starca, ki smo ga hoteli posetiti in vprašati smo po njem gospodinjino. Med kavkaškimi plemeni pa ni dovoljeno, da bi ženska v navzočnosti tuja izgovorila ime tujeja moškega. Zato nam 90 letna ženica ni odgovorila na vprašanje. Tudi mlada žena, ki smo jo vprašali, koliko ima otrok, nam ni odgovorila. Tako vprašanje iz moških ust se smatra med kavkaškimi plemeni za nedostojno.

140 ali 146 let

Kmalu smo pa od naše 90 letne gospodinjne zvedeli nekatere podrobnosti o 140 letnem starcu. Izkazalo se je, da je starca njegova sorodnica in da se piše Arumsuda Šapkovska. Pripovedovala je nam, da je bil Nikolaj Šapkovski rojen na Poljskem. Njegov oče Andrej se je preselil na Kavkaz. Arumsuda je trdila, da je njen stric, ki je bil že stavec, ko je bila ona še dete, star zdej 140 ali 146 let.

Kavkaški Metzuzalpm

Drugo jutro smo posetili kavkaškega Metzuzalema. Prispeli smo na veliko livado, sredi katere je stala lesena hišica. Kljub temu, da je pršilo, je bilo na livadi mnogo ljudi in med njimi tudi stavec z dolgo sivo brado. Opiral se je sicer na palico, toda hodil je dokaj dobro in hitro. To je bil mož, ki smo ga iskali. Če se Arumsuda ni zmotila, je bil Nikolaj Šapkovski rojen leta 1782 za časa Katarine Velike, sedem let pred francosko revolucijo. Če bi bil živ v Franciji, bi bil lahko osebno poznal Ludvika XVI., Marijo Antoinetto, Dantona in Robespiera. Mož je starejši od Lamartina, Balzaca in lorda By-

rona. Star je bil 20 let, ko se je rodil Viktor Hugo in 46 let, ko je bil rojen Lev Nikolajevič Tolstoj. Bil mu je 22 let, ko se je Napoleon proglasil za cesarja. Če bi nadabevali s temi zanimivimi računi, bi lahko povedali, da je njegov oče poznal Petra Velikega.

Šapkovski se je nam na pozdrav priklonil in položil roko na srce. Predstavil je nam svojo ženo in otroke ter nas povabil na teraso svoje hišice. Z močnim in jasno zvanečim glasom je naročil: naj nam prinese stole.

Začeli smo kramljati. V presledkih, ko so moji spremljevalci tolmučili starcu vprašanja in ko je on odgovorjal, sem ga redovno ogledoval. Mož je res zelo star, toda ne pozna se mu, da bo imel kmalu za seboj poldrugo stoletje. Njegov obraz ni tako naguban, kakor so obrazi drugih starcev, oči niso vlažne in motne, koža ni hrupava. Njegov pogled je jaseen, kretne živahn. Nobenega znaka senilnosti ne opazim na njem. Očal ne nosi in v čeljustih mu štrli še en zob. Tarnal je samo, da zadnja leta ne sliši dobro. Pripovedoval nam je, da sploh ne ve, kaj je bolezen in da je pred 20 leti nosil še tovor, pod katerim bi omagal vsak 25 letni mladenič. Ko je bil star 120 let, se je kopal pozimi v reki, česar bi ne tvegal noben mladenič v Lati. Mnogo je pil, pa tudi jedel je rad.

Cemu se ima zahvaliti za tako visoko starost? Sam pravi, da bi ne bil nikoli dočkal tako visoke starosti, da ne živi v gorah na zdravem, svežem gorskem zraku. Gore da rode stoletne starce tako lahko kakor stoletne hraste. Na stara leta je Šapkovski to, kar vedo vsi ljudje, ki nimajo zob. Opetovanje je izjavil, da je bil v mladosti velik požeruh zdej mu pa jed ne tekne več tako dobro.

Starčevi spomini

Zanimalo nas je če se Šapkovski spominja važnih zgodovinskih dogodkov ali znamenitih moč, ki so živeli v njegovi mladosti. I. da v tem pogledu nam stavec s svojimi spomini ni mogel postreči. Svojeza kraja ni nikoli zapustil, zahajal je kv-Niemu v sosedne naselbine. Razun Suhuma ne pozna nobenega večjega kraja. Njegovi spomini se tičejo samo domačih dogodkov, podobov v sosedne naselbine, kjer so kradli ženske in živino. Spominja se še, kako je stala blizu njegove naselbine turška vojašnica. Drugi dan sem šel tja in sem videl razvaline velikega poslopja. To poslopje je bilo porušeno pred dobrimi 100 leti.

Po dolgem kramljanju smo bili pozgovni. Za slovo mi je hotel starček poljubiti roko. Objel sem ga in izkazal dolžno spoštovanje njegovi visoki starosti. Potem smo se vrnili v Suhum.

Kako se obvarujemo ozeblin

Koža sama je proti mrazu zelo odporna in mraz vpliva skoro izključno na tenke žilice. Cim bolj zdrav je človek tem boljši je njegov obtok krvi in tem manj je izpostavljen nevarnosti, da ozebe. Nasprotno so pa slabi, slabokrvni organično šibki in slabo hranjeni ljudje zelo izpostavljeni ozeblinam. Hitrost krvnega obtoka pod kožo določa njeno toploto. Če se krvni obtok oslabi ali če se kri ustavi v nekaterih delih telesa, pade toplota kože in tedaj je nevarnost ozeblin največja. Koža je sicer polna krvi, žilice so gosto razpredene pod njo, toda kri stoji ali pa teče zelo počasi in zato je ozebla koža, rdeča in hladna. Pri hudih ozeblinah postane koža snežno bela.

Če smo na mrazu, moramo paziti zlasti na ušesa, nos in prste. Najbolje je drgniti od časa do časa te dele telesa, da ostane intenzivnost krvnega obtoka vedno enaka. Ušesa, nos in prste je treba drgniti tudi ko pridemo z mraza v toplo sobo. Občutljivost ni vedno zanesljiv znak, kajti baš ozebli deli telesa postanejo neobčutljivi. Varujmo se tesne obleke, ki kožo stiska in ovira normalni krvni obtok. Zima je najmanj primeren čas za jense čevlje. Tudi glava in ušesa ne smejo biti tesno pokrita, kajti sicer je nevarnost ozebline mnogo večja. Ozebline je treba namazati s čistim oljem in obvezati z vato. Če imamo ozeblino na rokah ali nogah, se priporoča kopol in sicer toplo in hladno po vrsti. V slučaju hudih ozeblin, ko se pojavijo mehurji ali ko so dotični deli telesa popolnoma neobčutljivi, se je treba obrniti na zdravnika. Pa tudi zdravnik ne more hudih ozeblin v kratkem izlečiti. Skoro vse je odvisno od organizma odnosno od krvnega obtoka.

V hudem mrazu je treba najbolj paziti na otroke in slabokrvne ljudi. Mraz med 20 in 30 stopinjami ni primeren za sport in kdor ni prisiljen, naj se mu ne izpostavlja. Kogar pa sili poklic hoditi z doma, naj se toplo obleče in pazi, da ne nosi tesnih čevljev. V hudem mrazu se je treba tudi dobro hraniti in varovati alkoholnih pijač. S čistim oljem zamazana koža je dobro preventivno sredstvo proti ozeblinam, kajti koža se ne ohlaja tako hitro, kakor če ni namazana.

Mož v škripicah.

— Simoč so bili v moji pisarni vilo mlci. Uničen sem.
— Koliko so ti pa odnesli?
— Niti beliča. Toda ženi sem pravi, da sem vso noč delal v pisarni.

Med izraicli.

— Ali nisi imel treme, ko si stopil v tej veliki vlogi prvič na oder?
— Jaz ne, pač pa občinstvo.

Umrl nam je danes naš nad vse ljubljani soprog, oče in praded, gospod

Jakob Kunc

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtak, dne 14. t. m. ob ½ 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Za gradom št. 4, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. februarja 1929.

Zalujoče rodbine: Kunc, Berthold, Pevec, Zeschko.

Glasilo Ljubljana
Natašje pogrebni svet

317

Szekula Jenö: 15

Suženj in Rimljanka

Roman.

In res, zdravnikov nasvet je pomagal. Margita si je kmalu opomogla. Postala je lepo okrogla, kar sem vzel na znanje kot neprijetno, a neizogibno zlo, kajti oženil sem se bil z vitkim dekletom in prav nič me ne mika imeti debelo ženo.

Toda hvala bogu, Margita še daleč ni debela.

Zivel sem ob njeni strani prijetno, srečno in zadovoljno, dokler ni prišla ona grozna aquincumska storija, dogodek, ki se mi je pripetil v areni staroveškega amfiteatra in ki me je odnesel za celih dvatisoč let od moje zveste žene in ljubeče tašče.

In ko sem se tako nemirno valjal po slami v Chrisobolovi hiši sredi staroveških suženjev, sem se vedno upal, da se zbudim jutraj v svoji postelji z baldahinom v Hernaldski ulici.

Toda kako strašno je bilo moje razočaranje!

VII.

Suženj med sužnji

Zbudilo me je kričanje! Nekdo je stnil na vso moč z noge v vrata.

— Hej! Zbudite se! Vstanite! Le hitro! Sonce vam že sije v rampe.

Na pragu se je pojavil Sejanus.

— Ne lenuharite, sicer bo pel korobač!

— Slama se je začela premikati in hrusteti. Zaspale glave so se prikazovale iz nje.

— Galicinium! — je vzdihnil eden in si pulil slamo iz kodrastih las. S tem je hotel reči, da so komaj utihnili petelini, pa nas že bude.

Morali smo se zbrati spodaj v pritličju. To je bilo široko, s stebri ograjeno dvorišče. Na eni strani so bile kuhinje. Sredi dvorišča je stala kad umazane vode. V nji so se sužnji umili.

— Umij se tudi ti! — me je prižanjil Sejanus in me udaril s korobačem.

Saj ti mrdes razje glavo, če se ne boš umilva. Le pogum, ne boj se. Od vode ne umreš.

Drugi so se krohotali paznikovi duhovitosti. Mene so pustili naprej. Komaj sem se prerinil skozi gnečo do kadi. Nekaj suženj mi je potisnil glavo v vodo in jo dolgo tiščal v njo. Požrl sem mnogo umazane vode. Ko sem dvignil glavo iz kadi, sem grdel in tipal po zraku. V sencih so mi močno utripale žile. Bil sem kakor karp, ki ga vržejo nenadoma na suho. Morali so me večkrat udariti s pestjo po hrbtu, da se nisem zadušil. Vsi so se smejali. Celo Sejanus se je režal. V znak zadovoljstva me je udaril po glavi.

— Jutri pojdeš v ljudsko kopel, kjer te odrgnem s slamo. Za tako umazano mrho bi ne dali na trgu niti enega denarja.

Sužnji so imeli na sebi umazane tunike temne barve. Za vratom so imeli vrvice, laske kratko ostrizene. In morali

so hoditi gologlavi. Klobuka niso smeli nositi, ker je bil v starem veku znak svobode. Če so sužnja osvobodili iz robstva, so mu pritisnili na glavo pilum.

To so bila bedna, topa, zanemarjena bitja. Bili so že vajeni korobača in batn. Vsa plemenita čustva so bila v njih že davno mrtva. Bili so požrešni, leni, hinavski in zahrbtni, napram gospodarju pa ponižni in krotki, kakor ukročene in pretepe ne zveri. Med seboj so bili kruti in grabežljivi. S trpečimi tovariši niso imeli nobenega usmiljenja. To so bili večinoma pripadniki sosednih plemen Ozov in Bojev. V suženjstvo so jih odgnali večinoma zato, ker niso plačali davkov. Med njimi so bili tudi taki, ki so imeli očeta ali celo starega očeta med sužnji.

Jaz sem bil med njimi novu prikazen. Menda so me smatrali tudi za najbolj bedatega. Iz mene so se najraje norčevali.

Toda bil je med njimi tudi starejši suženj, ki je takoj vzbudil moje pozornost. Nosil je lep himafion iz pisanega blaga. Bil je Grk po imenu Academus.

Imel je rdeče oči, ker je često čital pri luči. Mož je bil zelo izobražen. Znal je vse glavne Aristotelove izreke in Evklidove geometrične dogme, bil je temeljito podkovan v naukih stoicnih modrijanov, citiral je na pamet pesnike in tragike in pazil je zlasti na to, da je govoril vedno pravilno in izbrano. Toda njegov družabni položaj je bil kljub visoki izobrazbi komaj za spoznanje ugodnejši od položaja psa-čuvaja ali naučene papige. Bil je suženj. Gospodar ga je lahko ubil ali do krvi pretepel, pa se ni nihče zavzel zanj. Celo Sejanus je imel nabrekle žile na golih nogah in vendar je bil vreden več, nego ti miščasti, neotesani sužnji. Njega bi lahko prodal gospodar za drag denar kakoli odlični rimski rodbini kot domačega učitelja. Lahko bi ga tudi posodil proti visoki odškodnini. Tako izobražena sužnja so torej na meji staroveškega sveta, v tem mračnem in zanemarnem kolonialnem mestu, dokaj visoko cenili.

Dali so nam tudi obed. Ovčje meso in prikuho, zelo slano tako, da smo morali piti mnogo vode. Chrisobulos je hotel, da bi se sužnji malo zredili in okrepčali, da bi jih mogel na trgu v Macezu dražje prodati. In sužnji so brezskrbno jedli in pili, kakor volli, ki jedo na vso moč in se rede, pa ne vedo, da jih gospodar dobro krmi za mesarja.

Nad nami se je razprostiralo jasno, sinje nebo. Veter je pihljal od gorskih grebenov in včasih je zadišalo po cvetju. Tudi mene je obšlo neko čudno, prijetno čustvo. Lepo vreme je vplivalo nam pomirjevalno. Groza prejšnje noči je bila pozabljena.

— Takoj se vrnem. — je nam dejal Sejanus. — Kdor bi se drznil prestopiti prag gospodarjeve hiše, ga ubijem.

Kupujte „Zvezdanko“!

Roman življenja in smrti prestolonaslednika Rudolfa

Iz spominov dvorne dame princese Zichy, objavljenih pred 30 leti v francoski »Revue de Revues«

Naklepi stare baronice

Marija Vetser je Rudolfa tako priklenila nase, da brez nje ni mogel živeti. Vse njegove prejšnje ljubavne pustolovščine so šle neopaženo mimo nje in nobena ženska njegovega bogatega repertoarja se ni mogla pohvaliti, da jo je ljubil. Drugače je bilo z Marijo Vetser. Njo je Rudolf strastno ljubil in za vse na svetu bi je ne bil zapustil. To je dobro vedela njena mati in kot stara intrigantka je začela snovati še drzejše naklepe. Spoznala je, da gre za strast, ki ne pozna nobenih ozirov in nobenih zaprek. Zavedala se je, da se da prestolonaslednikova ljubezen spretno izkoristiti in da bi lahko napravili s hčerko sijajno kariero. Začela je celo razmišljati, da bi mogla njena hčerka zamenjati vlogo ljubice z vlogo zakonite prestolonaslednikove žene. Ta cilj se ji je zdel tem bolj dosegljiv, ker je hčerka s prestolonaslednikom zanosila. Bila je prepričana, da jo bo tudi prestolonaslednik pri tem podpiral. Mislija je, da je to njegova sveta dolžnost.

Do trenutka, ko je hčerka zanosila, se mati sploh ni zmenila za neno ljubavno razmerje. Vedela je sicer, da se zaljubljenca dan za dnem shajata in da sta že davno prekoračila meje običajnega prijateljskega obhajanja, toda za vse je bila gluha in slepa. Čim je pa hčerka zanosila, je porabila vsako priliko, da pove Rudolfa, da posihmal ne bo več trpela sramote svoje hčerke in da je trdno sklenila zapustiti Dunaj in skriti hčerko kje daleč v samotnem zavetju, da bi je zlobni jeziki ne opravljali. Samo če bi se prestolonaslednik ločil od Stefanije, ki je itak ne ljubi, in bi se poročil z njeno hčerko, ki jo ljubi in ki nosi pod srcem sad njegove ljubavni, bi to nameru opustila.

Ataka

Stara baronica je računala in kombinirala pravilno. Zadel je Rudolfa naravnost v srce. Odločno je odklanjal vsako misel, da bi svojo ljubico zapustil. Nasprotno, ko je zanosila, se mu je zdelo, da je dosegla njegova sreča vrhunec. Na drugi strani se pa ni mogel otrestiti vezi, ki so ga vezale na dom, na ženo in roditelje. Ta čas je stara intrigantka vedno bolj pritiskala nani s prošnjami in grožnjami, da se mora ločiti in poročiti njeno hčerko. Odkrižati se jo je hotel z denarjem in ponudil ji je 1 milijon zlatih kron. Pripravljen je bil plačati tudi več, če bi mu popolnoma zapala svojo hčerko, da bi ji po svoji volji zagisural sijajno bodočnost.

Toda stara baronica je postala naekrat nedostopna. Cutila se je celo užaljeno, da ji je ponudil denar in ener-

gično je njegovo ponudbo odklonila. Pač pa je še z večjo vneto ponavljala svoje grožnje da se s hčerko umakne z Dunaja. Hčerka je bila vsa obupana, kajti tudi ona za vse na svetu ni hotela zapustiti svojega ljubčka. Svoje gorje je osetovano potožila Rudolfu in ga prosila, naj prepreči najhujši udarec. In Rudolf, ki se je sam najboljši bal ločitve, je končno sklenil storiti nekaj nemogočega, da reši obojestransko srečo.

Konflikt s cesarjem

Odšel je k svojemu očetu, pri katerem že dolgo ni bil. Cesar je gledal svojega sina po strani, odkar je imel ljubavno razmerje z Vetserovo. Zato ga tudi k sebi ni vabil. Iskreno je sin priznal očetu, da je strastno zaljubljen, da je sklenil odreči se prestolu in se umakniti v zasebno življenje. Kot zaljubljenec se je poročil brez ljubavni in proti svoji volji. Potem bi se poročil z žensko, brez katere ne more živeti. Prosil je očeta naj se usmili njega in njegove ljubice, naj ju reši groznih muk in ukrene vse potrebno pri papeški kuriji, da razveljavi njegov zakon s Stefanijo.

Toda Rudolf je naletel na gluha ušesa in nedostopno srce. Oče ga je prekinil, še preden se mu je docela izpovedal. Cesar je bil strahovito razjarjen, prišlo je do ostrega konflikta, dale se krute besede in končno je cesar svečano prisegel, da nikoli ne bo privolil v sinovo ločitev, še manj pa v njegovo poroko z Marijo Vetser. Kričal je na sina, da bi bila nečuvčna sramota, če bi postala Vetserova žena avstrijskega prestolonaslednika.

Pismo papežu

Pogovor z očetom je Rudolfa zelo potrj, vendar je pa še tlela v njem iskra upanja. Sklenil je pisati papežu sam tako, da bi oče ne vedel. V pismu je izrazil svoje občutke in hrepenenje, prosil je papeža, naj njegov zakon razveljavi in mu omogoči legalno poročiti se z žensko, brez katere ne more živeti. To pismo je bilo baje polno bolesti, potrtega, nesrečnega in obupanega bitja. Toda papeževa srca Rudolfovo pismo ni ganilo. Nasprotno, tudi papež je bil zelo razjarjen, ko je pismo prečital. Izjavil je, da je prva in najsvetejša dolžnost habsburškega prestolonaslednika, potomca stare in slavne vladarske rodbine, ki je stala v Evropi vedno kot mogočen stebel katoličanstva, da svoja čustva in strast podredi veri v boga, da ne bo državi in ljudstvu dajal slabega vzgleda rodbinskega razvratu in celo ločitve, ki jo katoliška cerkev odločno odklanja, zlasti v času, ko dobi-

vajo liberalne ideje med kulturnimi narodi toliko premoč. Tak je bil smisel zelo stroge in ostre eksporte, ki jo je poslal papež cesarju, ne pa Rudolfu. Poleg tega je ostro grajal Rudolfovo vedenje, kar je bila v bistvu lekcija tudi cesarju, kateremu je naročal, naj se za očetovskih in vladarskih pravicah in spravi naslednika krščanskega prestola nazaj na pot krščanskih čednosti.

Kriza

Pismo iz Rima je Franca Jožeta zelo razburilo in potrl. Spoznal je, da gre snu res za važno, življensko zadevo. Po zadnjem konfliktu ga je začela skrbeti sinova usoda in ves obupan je opazoval, kako Rudolf pod vplivom notranje vihrne telesno peša. Prestolonaslednik je bil bled, iz upadlih oči mu je odsevalo nekaj zlovesčega. Vsa njegova zunajost je pričala, da bje v svoji duši boj na življenje in smrt. V velikih skrbeli je poklical cesar zdravnika, ki je ločil vse njegove otroke od rojstva. Naročil mu je, naj točno preišče Rudolfa in ugotovi, kako je z njegovim zdravstvenim stanjem. In zdravnikovo poročilo ga je navdalo še z večjo bojaznjo za sinovo usodo. Zdravnik je namreč izjavil, da je Rudolfovo zdravstveno stanje zelo resno, da je njegovo zdravje omajano in da njegove telesne moči naglo pešajo. Odkrito je povedal cesarju, da Rudolfova telesna konstitucija ne bo dolgo prenesla načina njegove življenja. Prosil je, naj se cesar zavzame za prestolonaslednika s pravo očetovsko ljubeznijo, na drugi strani naj pa porabi vsa sredstva da ga loči od ljubice, kajti samo popoln mir mu lahko reši in podaljša življenje.

(Nadaljevanje sledi.)

Najboljše najtrajnejše, zato najcenejše!

Dober odgovor.

— Gospodična, samo eno misel imam.

— Saj se vam pozna.

Zet in tašča.

— Draga tašča, zdaj se ti moram izpovedati. Dolgov imam toliko, da se ne vidim iz njih.

— Kdo pa nima dolgov v teh težkih časih? Le počakaj, da vidiš, koliko jih imam jaz!

Slike za legitimacije

Izdeluje najhitreje fotograf Hugo Hbšter, Ljubljana, Sv. Petra c. 25.

Vajenca

za trgovino z mešanimi blagoin, s primerno šolsko izobrazbo, sprejme Anton Cvenkel, Sv. Peter v Sav. dolini, 314

Kot gospodinj

išče hotel-pensio »Royal« v Opatiji (Abbazia) izobraženo gđ., zdravo, zanesljivo in zelo strogo, ki se popolnoma razume v vodstvu pensiona. — Vešča mora biti perfektno nemškega jezika in korespondence. Prednost imajo take, ki znajo več jezikov. Ponudbe poslati na gornji naslov. 315

Električne žarnice

110, 125, 150, 220 volt od 5—200 watt. navadno, opol in dnevno svetle, po najnižjih cenah na prodaj v komisiji trgovini Sv. Petra cesta 7, dvorišče.

Žimnice

(matrace), posteljne mreže, telesne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetne izdelke tudi najceneje

Rudolf Radovan tapetnik

Krekov trg št. 7 poleg Mestnega doma. 313

Radio-materij, gosti ničariji, društva!

Rad večjega sklepa stane

KOMPLETNA RADIO POSTAJA

obstoječa iz prvovrstnega selektivnega 3 cevne aparata, Kapsch zvočnika, anodne baterije, akumulatorskega in antenskega materijala

samo Din 1.595.—

„RADIOVAL“, LJUBLJANA

Specijalna radio trgovina. - Generalno zastopstvo Loewe Radio, Berlin.

Brez posebnega samana.

Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Umrli nam je po krajšem mučnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere, naša nadvse ljubljena, predobra soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

Paula Zorman roj. Finžgar

posestnica in trgovka

Pogreb preblage pokojnice bo v petek, dne 15. februarja 1929, ob 1/2 4. uri popoldne, izpred hiše žalosti, Sv. Florjana ulica 23, na pokopališču k Sv. Križu. Prosi se tihega sožalja

V Ljubljani, dne 13. februarja 1929.

Franc Zorman, soprog, in vse ostalo sorodstvo.

Jos. Otorepec

se priporoča za kleparska in kovinsarska dela. — Ljubljana, Za Gradom št. 9 (ob koncu Strleške ulice).

Zeleznatu vinc

lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 102/T

ČAJ „DVA LENGERA“

v originalnih omotih sloveče ruske firme

GUBKIN-KUZNECOV. Osnov. 1843 v Moskvi.

Potrjeno v uradno analizo je brez primejni barve

Dobiva se v vsaki večji kolonijalni trgovini

Generarno zastopstvo: „Slovenska Uzejnost“, Beograd.

Frankopova 24. — Fab. 13e.

Cenik p. šiljamo na zahtevo le trgovcem.

Centrala The Asiatic Trading Corpor. London

DUNAJSKI VELESEJEM 10-16 III. 1929 (rotunda do 17. III.)

Posebne prireditve:

Mednarodna

razstava avtomobilov in motornih koles - Tehniške novosti in iznajde - Semeni ce tve železnice - Semeni ce oremog - Ra-stava umetniški - Salon du-ot. ke kuhov-nis e mode - Razstava za živila in hranila - Vzorcni semen pol ede stvo n go darstvo

Avtrijska razstava pitane žilvine (15.-17. marca 1929)

Brez vizuma! S sejensko izkaznico in potnim listom prost prestop meje. Ogrski prehodni vizum se ob pokazanju sejenske izkaznice dobi na meji.

Precejšnje olajšave vozne na Jugoslav., ogrskih in avstrijskih železnicah, na Dunavu, na Jadranskem morju ter v zračnem prometu. Pojasnila vseh vrst ter sejenske izkaznice (po Din 40.—) pri WIENERMESSE — A. G., Wien, VII., ter med trajanjem Lipskega pomladanskega sejma pri poslovalnici v Lipskem, Oester. Messhaus in pri vseh častih zastopstvih v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska cesta 31. Zveza za tujski promet v Sloveniji, Dunajska cesta 1. Josip Zidar, Dunajska cesta 31.